

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VI. Præcluditur aditus solitæ evasioni adversariorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

determinationem nostræ voluntatis prioritate naturæ & causalitatis antecedens; nam (ut ibidem observavimus) ut aliquid habeat rationem medij ducentis certò & infallibiliter in cognitionem alterius, debet habere certam & infallibilem cum eo connexionem, illudque prioritate saltem naturæ & causalitatis antecedere: si enim esset purè concomitans, & ei correlatum, cum concomitantia & correlata sint simul cognitione & naturâ, ut docent Philosophi, illa simul cognoscerentur, & utrumque esset reciproce ratio cognoscendi aliud, ut constat in paternitate & filiatione. Hæ autem conditiones non possunt convenire nisi decreto prædeterminanti, quia decretum indifferens non habet infallibilem nexum cum actibus liberis nostræ voluntatis, sed indifferenter conjungitur & componitur cum consensu vel dissensu, ad libitum ipsius voluntatis creatæ, tale decretum purificantis, ac determinantis ad quodcumque voluerit. Decretum verò absolutum, subordinatum scientiæ mediæ, & ab ea regulatum, non antecedit prioritate naturæ consensum & determinationem voluntatis, sed illud in priori naturâ supponit à Deo prævisum per scientiam illam exploratricem, quia juxta Adversarios, nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit.

§. VI.

Præcluditur aditus solita evasioni Adversariorum.

111. **T**Am clara & expressa Scripturæ & Sanctorum Patrum testimonia, conantur eludere Adversarij, dicendo his locis solum haberi, Deum prædefinire omnia opera nostra, antequam fiant actu in tempore; non tamen antequam per scientiam mediam prævideantur futura. Verùm huic evasioni facile ex supra dictis aditus præcludi potest.

112. In primis enim illa responsio non habet locum in sententia plurium Recentiorum, qui in Deo agnoscunt decreta solum indifferentia & conditionata, respectu nostrorum actuum liberorum; & negant omnia decreta determinata & absoluta, omnesque prædefinitiones relatas ad actus liberos nostræ voluntatis.

113. Secundò, Contra hanc evasione militat Scripturæ testimonia §. 2. adducta. Si enim Deus non posset quidquam circa actus liberos nostræ voluntatis definire & decernere, nisi præviso consensu, & deliberatione nostrâ, non operaretur omnia secundum consilium voluntatis suæ, ut dicit Apostolus; sed potiùs secundum consilium, & deliberationem, seu electionem voluntatis nostræ, ut olim docebat Fautus, cujus verba infra referemus. Item si divina constitutio & decretum supponeret prævisionem futuri consensûs voluntatis creatæ, ineptè dicerentur ab Apostolo fideles creati in Christo Jesu in operibus bonis: divinum enim decretum, quo ab æterno Deus bona opera præparavit, majorem haberet similitudinem & analogiam cum educatione, quæ fit ex præsupposito subjecto, quam cum creatione, quæ nullum præsupponit subjectum. Incongruè etiam Deus diceretur in Scriptura trahere homines ad consensum, & de nolentibus facere volentes: ubi enim prævidetur voluntas hominis consensura, & seipsam sub auxilio & concursu merè indifferenti determinatura, ibi nulla potest esse vel imaginari tractio, vel cordis

A immutatio: *Quis enim* (inquit Augustinus) *immu-*
hiur, si jam volebat &c.

114. Tertio, Contra eandem responsionem pugnant præfata Sanctorum Patrum testimonia, in quibus dicitur omnia esse à Deo præordinata, prædefinita, & prædeterminata. Si enim decretum quo Deus bona nostra opera decernit, ac definit, esset ordine rationis posterius determinatione prævisâ voluntatis creatæ, incongruè divinæ voluntatis prædefinitio, & prædeterminatio vocaretur, & potiùs ejus postdefinitio, & postdeterminationio deberet appellari.

115. Quarto, D. Augustinus & S. Thomas supra relati, docent in bono sensu posse admitti fatum, dummodo hoc nomine non intelligamus dispositionem siderum, & concatenationem, seu coordinationem causarum naturalium, à qua Gentiles existimabant omnia in rebus humanis contingere, sed divinam providentiam, omnia quæ fiunt in mundo, ab æterno præordinantem & prædeterminantem conformiter ad naturam & conditionem cujuslibet rei creatæ. Unde dicit Augustinus 5. de civit. relatus à D. Thoma quodlibeto 12. articulo 4. *Si quis hoc modo intelligat fatum, sententiam teneat, & linguam corrigat, nec dicat fatum, sed Dei providentiam.* Sed absurdum esset ac ridiculum, divinam providentiam fati nomine appellare, si nihil circa nostros actus liberos decerneret ac definiret, nisi suppositâ prævisione futuri consensûs nostræ voluntatis: Ergo &c.

116. Quintò, Hæc responsio videtur favere doctrinæ Fauti lib. 2. de gratia & libero arbit. cap. 2. ubi ait, *quod magis de origine voluntatis humana, genus præscientia derivatur, & quod præscientia Dei de materia humanorum actuum sumit exordium.*

117. Denique, SS. Patres, ut reddant rationem infallibilitatis divinæ providentiæ, non recurrunt ad Dei præscientiam explorantem futurum consensum liberi arbitrij creati, sed potiùs ad infinitam efficaciam divinæ voluntatis, efficientis per suam gratiam ut voluntas creata infallibiliter & liberè, divinæ vocationi consentiat, ut constat ex locis disp. 5. relatis: præfertim ex illo per celebri Augustini testimonio de prædest. Sanctorum cap. 10. ubi explicans hæc verba Apostoli: *Credidit Abraham Deo, quoniam quæ promisit potens est & facere, & ponderans hæc ultima verba: Non ait predicere* (inquit) *atque præscire, sed ait, potens & facere; ac per hoc facta non aliena sed sua: quia ut immediatè antea dixerat: Etsi faciunt homines bona quæ pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant quæ precipit, non illi faciunt ut ipse faciat quæ promisit: alioquin ut Dei promissa compleantur, non in Dei sed in hominum est potestate, & quod à Domino promissum est, ab ipsis redditur Abrahæ.* Et de cor.

E rept. & gratia cap. 8. reducit infallibilem perseverantiam Petri in fide, ad divinam præparationem, quæ est prædefinitio seu prædestinatio, & inquit: *Quis ignorat fuisse perituram fidem Petri, si ea quæ fidelis erat voluntas, ipsa deficeret, & permansuram, si eadem voluntas maneret? Sed quia preparatur voluntas à Domino, idè pro illo Christi non posset esse inanis oratio.* Ecce totam causam infallibilem efficaciam habendi firmam perseverantiam in fide, quia scilicet præparatur voluntas à Domino: Ergo ex præparatione & prædefinitione Dei, non ex prævisione futuri consensûs, & ex præsuppositione aliqua prævisâ

§. 3. præp. finem.

Lib. 1. contra duns epist.

ex parte nostri, provenit infallibilitas, & efficacia divini decreti.

Idem docet Anselmus libro de concordia prædestinationis & liberi arbitrij, his verbis: *Quoniam enim quod Deus vult non potest non esse, cum vult hominis voluntatem nullâ cogi aut prohiberi necessitate ad volendum vel ad non volendum, & vult effectum sequi voluntatem, tunc necesse est voluntatem esse liberam, & esse quod vult.* Quibus verbis infallibilitatem effectus liberi reducit tanquam in primam radicem, ad absolutum & efficax decretum voluntatis divinæ; prædefinientis actus futuros, etiam contingentes & liberos, ratione cujus non potest in sensu composito, & factâ suppositione divini decreti, non subsequi actus à Deo volitus.

§. VII.

Rationes Theologicæ.

PLura sunt fundamenta Theologica, ex quibus nostri Thomistæ probare solent, Deum actus nostros liberos, sine læsione & præiudicio libertatis creatæ, infinitâ suâ providentiâ ab æterno prædefinire, & prædeterminare. Nos hic solidiora, & faciliora exponemus.

118. Primum potest sic proponi. Deus est primum ens, ac proinde primum intelligens, & primum volens, & consequenter primum liberum: Sed primum liberum debet prædefinire, & prædeterminare actus liberos voluntatis creatæ: Ergo & Deus. Major patet, Minor verò, in qua est difficultas, sic probatur. Primum liberum debet esse primum eligens, & primum determinans; cum libertas voluntatis, in eius electione & determinatione consistat: Ergo non debet expectare, vel supponere, sed potius antecedere, & causare, ac proinde prædefinire liberam electionem, & determinationem voluntatis creatæ. Consequentia patet, si enim eam expectaret, vel supponeret, non esset primum eligens, & primum determinans respectu illius; illud enim quod est primum in aliquo genere, nullum aliud in tali ordine præsupponit, sed est causa, & mensura cæterorum.

119. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Inter primum & secundum liberum, seu inter voluntatem divinam & humanam, eligentes & determinantes aliquam actionem liberam, v. g. conversionem Petri, debet esse aliqua subordinatio, ac proinde aliqua prioritas & posterioritas; subordinatio enim dicit ordinem, ordo autem essentialiter importat prioritatem & posterioritatem: Sed prioritas in eligendo, respectu talis conversionis, ut absolute vel conditionate futuræ, non potest se tenere ex parte voluntatis creatæ Petri: Ergo debet se tenere ex parte voluntatis divinæ, talem conversionem prædefinientis, & prædeterminantis. Major patet, Minor verò probatur multipliciter. In primis enim si talis prioritas se teneret ex parte voluntatis creatæ, illa esset primum liberum respectu talis conversionis: illud enim censetur esse primum liberum respectu alicujus operationis, quod primo eam eligit, & determinat.

Secundò, Nos prius eligeremus Deum, quam Deus nos eligeret: quod repugnat verbis Christi Domini Joan. 15. dicentis: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Quorum verborum sensus est, juxta explicationem D. Augustini cap. 17. de prædest. Sanctorum, & D. Thomæ in hunc lo-

cum Joannis: Apostolos non prius elegisse sequi Christum, quam ipsos Christus elegerit in Discipulos.

Tertiò, Voluntas divina subordinaretur humanæ, subjungeretur illi, essetque eâ posterior, & veluti ejus pedissequa: quod est contra definitionem Concilij Arausiacani, & contra expressam doctrinam D. Augustini.

Denique, Cum voluntas creata essentialiter dependeat in volendo & operando à divina, implicat contradictionem, quod homo sit, vel concipiatur prius volens, & eligens aliquam actionem bonam, quam Deus: juxta illud Augustini, *Velle quod bonum est non possum, nisi tu velis.* Secunda ratio sumitur ex D. Thoma in quaestionibus disputatis, quæst. unicâ de providentia art. 10. ubi ait: *Omne multiforme, & mutabile, & deficiente potens, reducitur sicut in principium in aliquod uniforme, & immutabile, ac indefectibile.* Sed electiones nostræ multipliciter habent, mutabilitatem, ac defectibilitatem, ut experientia constat: Ergo debent reduci in divinum decretum, tanquam in principium omnino uniforme, immutabile, & indefectibile. Quam rationem tangit etiam Aristoteles 7. Eudemicæ Ethicæ cap. 18. relatus à D. Thoma 3. contra Gentes cap. 89. ubi sic ait: *Hujus (inquit Philosophus) quod aliquis intelligat, consilietur, eligat, & velit, oportet aliquid esse causam: quia omne verum oportet quod habeat aliquam causam: si autem est causa ejus aliud consilium, & alia voluntas præcedens, cum non sit procedere in his in infinitum, oportet devenire ad aliquod primum: hujusmodi autem primum, oportet esse melius ratione, quod est Deus: Est igitur primum principium nostrorum consiliorum, & voluntatum.*

Tertia ratio: Deus habet perfectam providentiam de electionibus, & actibus liberis creaturæ rationalis: Ergo illos prædefinit, & prædeterminat. Antecedens est certum, & demonstratur à D. Thoma 3. contra Gent. cap. 90. potestque evidenti ratione suaderi. Homines enim habent providentiam & regimen de suis actibus liberis, & leges condunt de his quæ liberè agenda sunt: Ergo à fortiori Deus, alioquin humana providentia aliquid attingeret ad quod divina non se extenderet. Consequentia verò probatur. Providentia enim quæ nititur decreto conditionato & indifferenti, quale solum plures ex Recentioribus in Deo admittunt, est valde imperfecta. Tum quia est incerta & fallibilis, utpote nixa decreto pure indifferenti, & non habenti infallibilem nexum cum consensu potius quam cum dissensu liberi arbitrij creati. Tum etiam quia est potentialis, & confusa, vaga, & indeterminata, utpote discernens concurrere cum causis liberis, vagè, & indeterminatè, & ad quodcumque illæ voluerint, & nihil in particulari circa nostros actus liberos definiendo, vel determinando. Tum denique, quia talis providentia in sua determinatione & causalitate dependet à libero arbitrio, concursum Dei indifferentem, ad speciem actus determinante, & est veluti pendula, & liberi arbitrij consensum & determinationem expectans.

Similiter etiam alia providentia quæ utitur decreto absolute, supponente prævisionem futuri consensu per scientiam mediam, est imperfecta, utpote pure speculativa, & explorativa consensus liberi arbitrij sub conditione futuri, quem non prædefinit, nec prædestinat, sed tantum